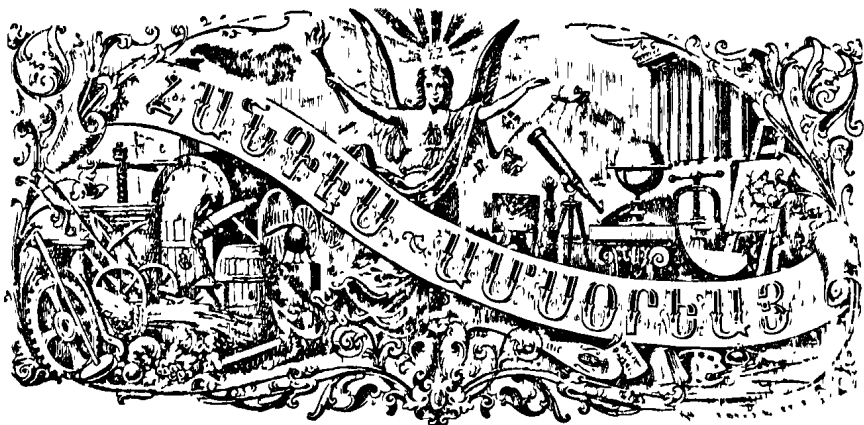

ԲԸՐՈՅՆԿԱՆ, ՌԻՍՈՒՄՆԵՐԿԱՆ, ԱՐՈՒԵՍՏԳԻՏՆԵՐԿԱՆ

ԻՐ. ՅԱՐԻ 1908

Ցարնկաճ 16 ֆր. ոսկի — 6 րբ.:
Վեցամսեայ՝ 8 ֆր. ոսկի — 3 րբ.:
Մեկ թիս. կ'արժե 1-50 ֆր. — 70 կ.:

ԹԻԻ 1 ՅՈՒՆԻՈՒՐ

ԴԵՐԱՍԱՆ Յ. ԱԲԵԼԵԱՆԻ

25ԱՄԵԼՅ ՅՈՐԵԼԵԱՆՈՐ

այ բեմի նշանատրագոյն գործիչ Աբելեանի՝ քսանուհինգամեայ յորեւեանը Թիֆլիսի մէջ միժ հանդիսութեամբ կատարուեցաւ (Դեկտ. 17, 1907 Ն. Տ.): Ժանօթ անուն մըն է Աբելեան: Իւր 25ամեակով կը ներկայանայ մեզի իբր բեմական պատկեր մը կատարելագործուած, իբր ամբողջական եւ բուն անձնատրութիւն ու անհատականութիւն: Այն դերասաններու կարգէն է, որ գիտեն ունկնդիրները զրաւել, յաիշտակել ու ցնցել, բայց նաեւ անոնց ուրախութեան ու զուարթութեան բոլոր լարերը զրգռել եւ հնչեցնել: — Զանց Կ'ընենք Յորեւեարին ի պատիւ խմբուած հանդէսն ստորագրել, որ ամենայն կերպով զո'ացուցիչ եւ արժանավայել կրնայ կոչուիլ, բայց չենք կրնար չյիշել այն դրտառու՜ զիմումը, զոր Աբելեան ըրաւ այս առթիւ հայ ժողովրդեան. «Թէն իմ՝ քառորդ դարւայ գերասանութեան միջոցին, ես յամախ տանջեւ եմ՝ քաղցից ու ցրտից, սակայն քնզ եմ՝ նուիրել իմ՝ բոլոր ոյժերը, թանգազին հայ ժողովուրդ, եւ այսուհետեւ էլ քեզ պիտի ծառայեցնեմ՝ իմ՝ բոլոր անձը,» (Վտակ, Թ. 25): Անշուշտ գիտակից հայ հասարակութիւնը անտարբեր չի մնար տաղանդաւոր դերասանին իրաւացի տրտունջին առջեւ:

Ծովաննէս Աբելեան ծնած է Եամսխու մէջ 1865 Նոկտ.: Իւր բուն կրթութիւնն ստացաւ Բակու, ուր փոխադրուեցան ծնողը, Յարութիւն եւ Մարիամ, Եամսխու երկրաշարժին պատճառաւ: Ժխական դպրոցն աւարտելէն վերջը մուտ

Բակուի միջնակարգ վարժարանը, զոր դժբախտաբար չկրցաւ աւարտել: Տակաւին երկրորդ դասարանի աշակերտ՝ մասնաւոր հակում մ'ունէր Աբելեան ընմին. մեծ կ'ըլլար ուրախութիւնը, երբ որեւիցէ դեր մը տրուէր թատերաքմին վրայ: Թիֆլիսի հայ դերասանաց ակումբը 1880ին նշանաւոր դէմքեր կը քովանդակէր իր մէջ: Ասանցմէ խումբ մը մտաւ Բակու, ոգետրեց հայ ժողովուրդը իւր տուած ներկայացումներով: Ստոյգ է քիչ մ'ետքը հեռացաւ խումբը, քայց միջնակարգ դպրոցին

երրորդ դասի աշակերտներէն կազմուած էր նոր խումբ մը, ուր մտած էր նաեւ Աբելեան: Ուսումնական շրջանը չվերջացուցած՝ մտաւ ոռւսական թատերախումբերու մէջ եւ քանի մը տարի ծառայեց զանազան պաշտօններով: Հոս ծանօթացաւ նաեւ անմահ Ադամեանին: Շատ չանցաւ, հասաւ Աբելեան իւր ընդ նպատակին, որ էր ծառայել հայ ընմին: Թիֆլիս երթալով մտաւ նոյն քաղաքին սկումբին մէջ, ուր կը փայլէր Ադամեան (1886): Հոս Աբելեանի յաջողութեան վկայ է “Մշակ”, որ անոր համար կը գրէր. “Միւս մասնակցողներէց աչքի էր ընկնում” պ. Աբելեան. այս դերասանը քանի գնում է այնքան գրաւում է դէպի իրան հասարակութեան համակրութիւնը, որին նա եւ արժանի է,

(1886, Թ. 129): Դժբախտաբար Թիֆլիսի հայ ակումբը կը դատապարտուի անգործութեան եւ հայ դերասանները կը ցրուին: Աբելեան կը ստիպուի դարձեալ ոռւսական թատրոնին ծառայել եւ մինչեւ անգամ — երբ հայ թատերախումբ պահելու կրկին փորձը ապարդիւն կը մնայ — կը թողու ըսմը եւ տարի մը կը նստի Բալախանի իւր... նաւթահանքի կառավարիչ: Բայց որչափ ալ արտաքուստ իւր սիրած արուեստին հետ գծած ներքուստ նոյնին կը ձգուէր միշտ: Այս պատճառաւ, երբ “Մշակէն”, տեղեկացաւ թէ դերասան Պետրոսեան Թիֆլիս հայ խումբ կը հաստատէ, սլացաւ եւ ինկաւ իւր արուեստին գիրկը (1891): Այնուհետեւ միշտ հաւատարմաբար ծառայած է Աբելեան հայ ընմին: